

ΛΙΜΝΗ

ΠΑΜΒΟΤΙΔΑ

“

Οι άνθρωποι και οι λίμνες έχουν σχέση αλληλεξάρτησης. Η βιωσιμότητά τους ενισχύεται εγκαθιδρύοντας και διατηρώντας σχέσεις που ενώνουν τις ανθρώπινες ανάγκες με τα λιμναία οικοσυστήματα με έναν αρμονικό τρόπο που ικανοποιεί τις κοινωνικές απαιτήσεις και την προστασία της φύσης.

”

World Lake Vision Committee, 2003

Στο λεκανοπέδιο Ιωαννίνων έχουμε δανειστεί περιβαλλοντικούς πόρους και έχουμε χρησιμοποιήσει αξίες που ανήκουν στις επόμενες γενιές. Η δυνατότητα που είχε η φύση να ανταπεξέρχεται στις ανθρωπογενείς δραστηριότητες έχει εξαντληθεί και οι προοπτικές αυτοκαθαρισμού του λιμναίου οικοσυστήματος έχουν εκλείψει. Οι αλληπάλληλες ενέργειές μας εις βάρος του περιβάλλοντος, μας έχουν οδηγήσει σε μη αναστρέψιμη περιβαλλοντική κρίση. Όλα αυτά τα χρόνια το ενδιαφέρον μας είναι η οικονομική ανάπτυξη, αγνοώντας τα περιβαλλοντικά κόστη, την καταστροφή του φυσικού περιβάλλοντος, που χάρις σε αυτό άλλωστε έχουμε αναπτύξει το βιοτικό μας επίπεδο.

Για να μπορούμε να αισιοδοξούμε τη διαφυγή από την οικονομική και κοινωνική κρίση που μαστίζουν τον τόπο, είναι απαραίτητο οι όποιες επενδύσεις να είναι συνυφασμένες με το σεβασμό στο περιβάλλον και με την αντίληψη ανάπτυξης του συνόλου.

Πέτρος Τσουμάνης
Πρόεδρος Φορέα Διαχείρισης Λίμνης Παμβώτιδας

Προστατευόμενες περιοχές - ορισμός

Σύμφωνα με τη Διεθνή Ένωση για την Προστασία της Φύσης και των Φυσικών Πόρων (IUCN) ως Προστατευόμενη Περιοχή νοείται μια χερσαία ή/και θαλάσσια έκταση αφιερωμένη στην προστασία και διατήρηση της βιολογικής ποικιλότητας και των συναφών πολιτιστικών πόρων, η οποία υπόκειται σε διαχείριση με θεσμικά μέσα ή άλλους αποτελεσματικούς τρόπους. Έτσι, δίνεται η ευκαιρία να διατηρηθεί η βιοποικιλότητα που εμφανίζεται στην εκάστοτε περιοχή και στα τέσσερα επίπεδά της.

Σήμερα επικρατεί η αντίληψη της ενσωμάτωσης της προστατευόμενης περιοχής στον περιβάλλοντα χώρο και της στενής σύνδεσης της προστασίας με την αειφορική χρήση των φυσικών πόρων. Δηλαδή, όταν μια περιοχή ανήκει σε δίκτυο προστατευόμενων περιοχών, αυτό δε σημαίνει αποκλεισμό των ανθρωπίνων δραστηριοτήτων. Ο ουσιαστικός στόχος της διαχείρισης μιας προστατευόμενης περιοχής επιτυγχάνεται μέσα από τη σωστή ρύθμιση των ανθρωπίνων δραστηριοτήτων.

Η προστατευόμενη περιοχή της Λίμνης Παμβώτιδας

Η λίμνη Παμβώτιδα βρίσκεται στους πρόποδες του όρους Μιτισκέλι και καταλαμβάνει τμήμα 22 km² της λεκάνης απορροής του λεκανοπεδίου. Είναι μια ρηχή λίμνη, με μέσο βάθος 4,5 μ. Σχηματίστηκε από την συγκέντρωση νερών, τροφοδοτείται από πηγές του όρους Μιτισκέλι, ενώ δεν έχει φυσική επιφανειακή διέξοδο. Η εκροή του νερού πραγματοποιείται μέσω της τάφρου Λαψίστας και παροχετεύεται στον ποταμό Καλαμά. Αποτελεί ένα ευαίσθητο οικοσύστημα και ανήκει στο Ευρωπαϊκό Δίκτυο Προστατευόμενων Περιοχών ΦΥΣΗ 2000 λόγω των σημαντικών ενδιαιτημάτων και της σπάνιας βιοποικιλότητας της.

Η βιοποικιλότητα της Λίμνης Παμφώτιδας

ΠΑΝΙΔΑ

Τρία είδη ψαριών που ζουν σ' αυτόν τον τόπο περιλαμβάνονται στο παράρτημα 2 της οδηγίας 92/42/EEC πεδίο 3.21. Κάτω από την ονομασία τριών από αυτά, δηλαδή των ψαριών *Barbus capito*, *Rutilus rubilio* και *Phoxinellus spp* περιλαμβάνονται τα έγκυρα ελληνικά taxa *Barbus albanicus*, *Rutilus yliciensis* και *Phoxinellus epiroticus*.

Η λίμνη φιλοξενεί 9 είδη αμφιβίων από τα 17 είδη της Ελλάδας, εκ των οποίων 2 είδη προστατεύονται αυστηρά - ο λοφιοφόρος τρίτωνας (*Triturus cristatus*) και η κιτρινομπομπίνα (*Bombina variegata*). Σημαντική είναι η συνεισφορά όλου του οικοσυστήματος και για την προστασία των ερπετών, καθώς έχουν καταγραφεί 24 είδη εκ των οποίων τα 5 προστατεύονται αυστηρά, δύο χελώνες του γλυκού νερού, η κρασπεδωτή χελώνα και τρία είδη φιδιών.

Η μεγαλύτερη σημασία του λεκανοπεδίου για την προστασία της βιοποικιλότητας επικεντρώνεται στη διατήρηση περισσότερων από 170 ειδών πουλιών, όπως *ερωδιοί*, *πάπιες*, *κίρκοι*, *αετοί* κ.ά. εκ των οποίων 34 προστατεύονται αυστηρά από την Κοινοτική και Ελληνική Νομοθεσία. Ιδιαίτερη σημασία έχει η παρουσία της *βαλτόπαπιας* (*Athya nyrocal*) στη λίμνη, είδος που κινδυνεύει παγκοσμίως με εξαφάνιση και η λίμνη θα μπορούσε να συμβάλει στη διάσωσή του σε παγκόσμια κλίμακα. Άλλα δέκα είδη εκ των οποίων η *λαγγόνα* (*Phalacrocorax pygmeus*), ένα μικρό είδος κορμοράνου, είναι είδη που χρήζουν ιδιαίτερης προσοχής για τη διατήρησή τους. Τόσο τα υγρά λιβάδια της λίμνης, όσο και οι καλαμώνες και η παρόχθια βλάστηση θα πρέπει να αποκατασταθούν, να διαφυλαχθούν και να διαχειριστούν, έτσι ώστε να ενισχύσουν τη διατήρηση της ορνιθοπανίδας της λίμνης. Στο λεκανοπέδιο της λίμνης έχουν τέλος καταγραφεί και 20 είδη θηλαστικών, εκ των οποίων τα 3 προστατεύονται αυστηρά (II, 92/43). Σε αυτά συγκαταλέγονται ένα είδος *νυχτερίδας-τρανορινόλοφος* (*Rhinolophus ferumequinum*), ενώ η παρουσία της *βίδρας*, (*Lutra lutra*) είδος που προτιμά καθαρά νερά, είναι αμφιλεγόμενη. Ελλιπής είναι η σημερινή μας γνώση για τον ασπόνδυλο πλούτο της λίμνης.

Έως σήμερα έχουν καταγραφεί 25 είδη *Ορθοπτέρων*, *Λεπιδοπτέρων* και *Κολεοπτέρων*. Από αυτά η πεταλούδα *Euphydras aurinia* προστατεύεται αυστηρά (II, 92/43), ενώ δύο είδη Ορθοπτέρων *Dolichopoda graeca* και *Chorthippus lacustris* με έντονη πτωτική πληθυσμιακή τάση, είναι ενδημικά της Δ. Ελλάδας. Η αποκατάσταση των υγρών λιβαδιών που πλημμυρίζουν περιοδικά περιμετρικά της λίμνης αποτελεί αναγκαιότητα για την προστασία της ασπόνδυλης πανίδας της.

ΧΛΩΡΙΔΑ

Μερικά από τα υδρόβια μακρόφυτα της λίμνης παρουσιάζουν ιδιαίτερο χλωριδικό ενδιαφέρον όσον αφορά στην προστασία σπάνιων φυτικών ειδών, όπως τα *Azolla filiculoides* και *Callitriche stagnalis*. Επίσης, η ευρύτερη περιοχή του λεκανοπεδίου, συμπεριλαμβανομένου του όρους Μπισικέλι φιλοξενεί είδη φυτών που αξιολογούνται ως σπάνια, απειλούμενα ή ενδημικά.

Ο Φορέας Διαχείρισης Λίμνης Παμβώτιδας

Η ολοκληρωμένη διαχείριση των λιμναίων οικοσυστημάτων αποτελεί έναν από τους κύριους σκοπούς της Περιβαλλοντικής Πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η αναγκαιότητα διατήρησης του περιβάλλοντος των λιμνών είναι αναγνωρισμένη καθώς αυτό αποτελεί όχι μόνο στοιχείο φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς αλλά και βάση για οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη. Για να επιτευχθεί η αειφορική ανάπτυξη απαιτείται η εφαρμογή της αρχής της επικουρικότητας με την ενεργό συμμετοχή όλων των φορέων και ασφαλώς των πολιτών.

Σε αυτό το πλαίσιο, η λίμνη Παμβώτιδα και η λεκάνη απορροής της εντάχθηκαν στο Δίκτυο ΦΥΣΗ 2000. Ο Φορέας Διαχείρισης Λίμνης Παμβώτιδας, συστάθηκε τον Ιανουάριο του 2003, με Κοινή Υπουργική Απόφαση των Υπουργείων ΠΕΧΩΔΕ, Γεωργίας και Ανάπτυξης, ως θεσμοθετημένο διαχειριστικό όργανο του λεκανοπεδίου. Ο συνδυασμός της προστασίας της φύσης και η παράλληλη ανάπτυξη δραστηριοτήτων αποτελεί το στόχο και ταυτόχρονα πρόκληση για το Φορέα Διαχείρισης Λίμνης Παμβώτιδας. Η συμβολή και η συμμετοχή της τοπικής κοινωνίας είναι απαραίτητη και καθοριστική για την επιτυχία του στόχου.

Σκοπός της ίδρυσης του Φορέα

Διαχείρισης Λίμνης Παμβώτιδας είναι η
διαφύλαξη του φυσικού οικοσυστήματος,
η αποκατάσταση και διατήρηση της
οικολογικής ισοροπίας της Παμβώτιδας
με παράλληλη ανάπτυξη δραστηριοτήτων
που εναρμονίζονται με το φυσικό
περιβάλλον και υιοθετούν την αρχή της
αειφορίας.

Ο Φορέας Διαχείρισης Λίμνης
Παμβώτιδας έχει έδρα το Δήμο
Ιωαννιτών και στεγάζεται στην
Κεντρική πλατεία Κατσικά
(παλιό Δημαρχείο Παμβώτιδας).

Ο Φορέας Διαχείρισης Λίμνης
Παμβώτιδας διοικείται από
εννεαμελές Δ.Σ.

Οι στόχοι του Φορέα Διαχείρισης Λίμνης Παμβώτιδας είναι:

- * η προστασία και διατήρηση των βιότοπων των προστατευόμενων ειδών χλωρίδας και πανίδας της λίμνης Παμβώτιδας,
- * η προστασία και διατήρηση των βιότοπων ενδημικής χλωρίδας και πανίδας στην ευρύτερη περιοχή αρμοδιότητάς του,
- * η αποκατάσταση του διαταραγμένου υδρολογικού ισοζυγίου της Παμβώτιδας,
- * η βελτίωση των κριτηρίων ποιότητας των νερών της,
- * η προστασία της από τη ρύπανση και τη μόλυνση,
- * η προστασία της από κάθε είδους παρεμβάσεις που υποβαθμίζουν το οικοσύστημα,
- * η προστασία και διαφύλαξη των αλιευτικών πόρων,
- * η ανάδειξη της λίμνης Παμβώτιδας και της ευρύτερης περιοχής και
- * η περιβαλλοντική εκπαίδευση και ευαισθητοποίηση.

Παράλληλα ο Φορέας Διαχείρισης Λίμνης Παμβώτιδας προωθεί δράσεις και στόχους όπως:

- * η διαφύλαξη των πολιτιστικών και πολιτισμικών στοιχείων που συνδέονται με το οικοσύστημα της Παμβώτιδας,
- * η αναψυχή και ο τουρισμός σύμφωνα με την αρχή της αειφορίας,
- * η ανάπτυξη του πρωτογενούς τομέα σύμφωνα με τους κανόνες και κώδικες ολοκληρωμένης Γεωργίας, Κτηνοτροφίας και Αλιείας,
- * η κατάρτιση και απασχόληση, ιδιαίτερα στον τομέα της «απασχόλησης σε προστατευόμενες περιοχές»,
- * η προώθηση της πράσινης επιχειρηματικότητας και
- * η προώθηση γεωργικών προϊόντων, ήπιων πρακτικών παραγωγής.

Αξίες της λίμνης Παμβώτιδας

Με τον όρο «αξίες» εννοούνται οι υπηρεσίες και τα αγαθά που προσφέρουν οι υγρότοποι στον άνθρωπο. Οι αξίες των υγροτόπων δεν είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους. Συνήθως η αναβάθμιση ή η υποβάθμιση της μίας προκαλεί αντίστοιχα την αναβάθμιση ή την υποβάθμιση μίας ή περισσότερων άλλων.

- ✓ 1. Βιολογική αξία
- ✓ 2. Υδρευτική αξία
- ✓ 3. Αρδευτική αξία
- ✓ 4. Αλιευτική αξία
- ✓ 5. Επιστημονική αξία
- ✓ 6. Πολιτιστική αξία
- ✓ 7. Εκπαιδευτική αξία
- ✓ 8. Αξία Αναψυχής
- ✓ 9. Αντιπλημμυρική αξία
- ✓ 10. Αντιδιαβρωτική αξία
- ✓ 11. Βελτιωτική της ποιότητας του νερού
- ✓ 12. Βελτιωτική του κλίματος
- ✓ 13. Μεταφορική

ΦΟΡΕΑΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΛΙΜΝΗΣ ΠΑΜΒΩΤΙΔΑΣ

Κεντρική Πλατεία Κατσικά

Ιωάννινα, Τ.Κ. 45500

Τηλ.: 26510 21834, fax: 26510 31867

e-mail: malpi@otenet.gr